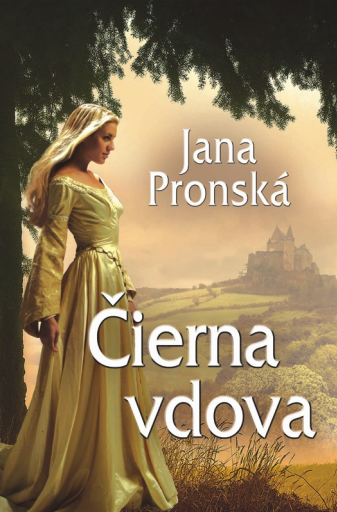




Jana
Pronská

Čierna
vdova

Jana Pronská

Čierna vdova

Vydal Slovenský spisovateľ, a. s.
Vajnorská 128, 831 04 Bratislava 3
E-mail: slovenskyspisovatel@slovenskyspisovatel.sk
www.slovenskyspisovatel.sk
Zodpovedná redaktorka Alena Brunnerová
Vytlačila Neografia, a. s., Martin

Copyright © Jana Pronská 2015
Cover Design © Peter Brunovský 2015
Cover Photo © Franco Accornero
Slovak Edition © Slovenský spisovateľ, Ltd, 2015

ISBN 978-80-220-1882-1

*Túto knihu venujem Vám, milí čitatelia,
a z celého srdca ďakujem za Vašu priazeň.*

Jana Pronská

STÁLA BEZ POHNUTIA s meravou tvárou, ruky zopäté v nemej modlitbe. Do chrbta sa jej zapieral studený vietor a čechral dlhé vlasy, no ona chlad nevnímala, ani slová kňaza, ktoré jej mali uľaviť, ani piesne, ktoré spievali smútiaci hostia. Nevnímala nič, len ukrutnú bolesť na hrudi. Dookola si kládla otázku, na ktorú nik na svete nepoznal odpoveď.

Prečo? Prečo si ho k sebe Pán povolal? Prečo teraz?

Nezdvihla hrudu hlíny a nehodila ju do jamy, iba sa dívala, ako sa na zabalené telíčko vrství čierna zem. Nevládala odtrhnúť lesknúce sa oči od hrobčeka s kamenným krížom, celkom ponorená do smútku a bolesti, ktorá pramenila z hĺbky srdca a duše a prerástla ňou skrz-naskrz. Obalila ju do desivej agónie, z ktorej neexistovala cesta von, rozorvala vnútro, ktoré už nikdy nikto nedokáže zaceliť.

Pochovala svoje dieťa.

A časť jej duše zomrela spolu s ním...

Obrad sa dávno skončil, dediča a pohrobka kňaz odprevadil na poslednej ceste, pokropil miesto jeho večného odpočinku svätenou vodou a vymodlil mu Božiu milosť. Dav smútiacich sa v tichosti rozišiel, zvony dozvonili, iba ona odmietla opustiť cintorín. Nemohla. Nedokázala sa rozlúčiť.

Ešte nedávno ho držala v náručí... Spievala mu piesne, tisla si jeho drobné telíčko na hrud'. Smiala sa.

Akoby odvtedy prešli veky.

Zostala sama v desivom tichu posvätného miesta, s ťažobou na prsiach, ktorá ju napokon zrazila na kolená. Padla na zem, ruky sa jej zaborili do čiernej hlíny a z hrude jej unikal

srdcervúci výkrik. Niesol sa v povetrí presýtený smútkom a neopísateľnou bolesťou matky, ktorá prežila svojho syna. Ženy, ktorá opäť prežila svojho muža...

„Už poďte, pani moja... musíte ho nechať ísť,“ začula za sebou tichý, trasúci sa hlas svojej slúžky, ktorá sa ani nesnažila potlačiť plač.

„Nie... ešte nie...“ hlesla, nasávajúc vzduch do pľúc, hľadajúc aspoň jeden jediný dôvod, prečo má ešte vstať a žiť...

Vari sa narodila iba preto, aby bola večnou vdovou?

~ ~ ~

„VYDÁŠ MI HRAD, Štefan! Mám naň právo!“

„Právo?!“ zvolal Mariáši a urazene tresol päťou o stôl. Vstal a zúrivo zazrel na Fábia Kecera. „Ty si sa pomiatol! Nemáš žiadne, rozumieš, ani to najmenšie právo na Brzotín!“ Štefan Mariáši nechápal, kde sa v Kecerovi berie toľko bezočivosti, že sa dožaduje údajného dedičstva v jeho vlastnom dome a navyše sa mu vyhráža. Rukou hnevľivo odhodil prameň vlasov, čo mu neustále padal do čela, a zhlboka sa nadýchol. Keby sa prestal ovládať, niečo by po ňom naisťo šmaril. Nadutý svinár! uľavil si v duchu.

Fábius Kecer sa však nezľakol, bol odhodlaný urobiť všetko, aby dokázal svoju pravdu a prevod panstva na Gemeri dotiahol do zdarného konca. Bol presvedčený, že má plné právo prísť do Mariášihho domu a domáhať sa dedičstva. Štefanovo zlaté vajce – Brzotín – chcel pre seba.

„Budem sa súdiť!“ vyhlásil pokojne Kecer a postavil sa aj on. Trochu ho hnevalo, že mu Mariáši neponúkol hlt vína ani žiadne občerstvenie, ako bývalo dobrým zvykom. Mal vyprahnuté hrdlo, veď bol na ceste celý deň, no vidina majetku, ktorý by mu mohol spadnúť do lona, všetky osobné potreby zatlačila do úzadia. Spod tuniky vytiahol zmluvu a položil ju na stôl.

„Čo to máš?“

„Tvoje doznanie, Štefan Mariáši, tvoj prísľub môjmu nebohému strýkovi.“

Štefan sa zasmial, prstom ukazujúc na listinu. „Týmto sa chceš preukázať na súde? Ha! Si blázon!“ vyštekol. Prešiel na druhú stranu stola, zastal oproti Kecerovi a posmešne odhodil listinu nabok.

„Varujem ťa, Mariáši...“

„Varuješ? Ty mňa?! Chamtivosť ti načisto pomútila rozum! Mal by si ísť, Fábius, lebo prisahám, poštvem na teba psov! Pche, vraj prísľub!“ odfrkol si pohrdlivo.

Kecer sa však nemienil vzdať ani sa dať zastrašiť. „Áno, prislúbil si môjmu strýkovi Brzotín...“

„Ak prežije moju dcéru, a to sa nestalo. Ja som svoju časť dohody dodržiaval, on nie! Nemusel by som ti nič vysvetľovať, no ja to napriek tomu urobím, aby si vedel, že si ctím záväzky a mám dobrú vôľu. Brzotín môže prejsť do majetku iba s mojou dcérou, nijako inak! Tvoj strýko Žigmund bol s touto podmienkou uzrozmenný. Aby som to skrátil, Žigmund zomrel aj so svojím dedičom a moja dcéra je už opäť zaslúbená. Luciánovi Bubekovi! Akurát som sa za ňou zberal, keď si sem tak nevhodne dokvitol.“

Fábius Kecer sa naježil. „Klameš! Veď Lucián Bubek sa doma celé roky neukázal a bohvie, či vôbec žije! Povráva sa všeličo.“

„Nenazývaj ma klamárom v mojom vlastnom dome!“ skríkol Štefan a pohrozil mu prstom. Najradšej by sa ho už zbavil, neznášal spravodlivo rozhorčených dedičov, ktorí sa domáhali domnelých majetkov. Vari je taký hlúpy, aby si nechal Brzotín iba tak vyfúknuť spreď nosa? Veru nie je a ani nebude. Takých ako Kecer tu už bolo!

„Ja som Žigmundovým dedičom! Ja mám právo na jeho majetok!“

„A ja som Adrianiným otcom a poručníkom, a Brzotín je v mojej správe! Ak poviem, že hrad je Adrianiným venom, tak to tak aj bude. Škoda, že si sa o svojho strýka a jeho syna tak vehementne nezaujímal, kým ešte žili!“ zvolal Štefan Mariáši a Kecer zalapal po dychu.

Nebolo to dôstojné stretnutie, obaja muži sa handrkovali o dedičstvo, hoci hlina na hrobach Žigmunda Kecera a jeho syna ešte nestihla usadnúť. Mariáši vedel, že Fábius Kecer utekal na Brzotín, prv než jeho vnuka Viliama riadne pochovali. Dostal správu, že sa dobýjal na hrad a domáhal sa vymyslených práv, a keď nepochodil tam, prišiel za ním. Ešte šťastie, že sa mu podarilo dojednať ďalšiu, oveľa výhodnejšiu zmluvu.

„Daj si na mňa pozor, Štefan, ja nie som ani Fabrici, ani Sinko! Mňa len tak neobabreš! Strýko Žigmund si nezobral dvojnásobnú vdovu iba tak, z čistej lásky! Poznal som ho, vedel som, že jediným dôvodom toho sobáša je Brzotín! Videl som zmluvu, videl som spísaný sľub a nikde sa tam nepíše, že Adriane bude patriť hrad i s panstvom aj po sobáši. To sa prieči všetkým zákonom! Mňa nebudeš podvádzať, Štefan! Kupčíš s vlastnou krvou, až sa to slušnému človeku bridí, ale to je tvoja vec. Za tie roky si si však narobil dosť problémov – aj s majetkom, aj so Zápoľským. Netvár sa tak prekvapene, už i vrabce čvirikajú, že budeš potrebovať vplyvných ochrancov na dvore. Môj svokor je krajinský sudca a priateľ palatína, pomôžem ti zachrániť to, čo máš, dokonca som ochotný vyplatiť tvojej dcére vdovský podiel, áno, ponúkam ti dosť na to, aby si začal rozmýšľať, že sa Brzotína vzdáš.“

Štefan Mariáši sa Kecerovi nedíval do očí. Nepáčilo sa mu, čo počul, už aj tak bolo o všetkom rozhodnuté. Brzotína sa síce vzdal, no neprerobil. Kecer jednoducho prišiel neskoro.

„Ako som povedal, Fábius, Brzotín je Adrianino veno a to

je už v rukách Bubeka! Pre mňa za mňa, môžeš sa súdiť. Ja dobre viem, čo je v tých dokumentoch, viem, čo som podpísal!“

Kecer sa vystrel v celej svojej výške, očervenel a prudko sa nadýchol. Neveriacky pokrútil hlavou, dívajúc sa na Štefana Mariášiho, akoby ho videl prvý raz. Prekvapil ho a on nemal rád prekvapenia. A takisto nemal rád, keď z neho niekto robil hlupáka.

„Ako chceš, Štefan! Rozhodol si sa, ale to ti hovorím, týmto sa to neskončilo! Budeš ľutovať!“

Štefana Mariášiho zaplavila zlosť, naplnila ho ako džbán a preliala sa. Tresol päšťou do stola, zaprel sa oň, lebo ho svrbeli päste a dožadovali sa súboja. Na Kecera ani nepozrel. Nemohol, inak by sa neudržel.

„Tak ty sa mi neprestaneš vyhrážať? Mne? Prac sa z môjho domu, Kecer!“ zrúkol a ukázal na dvere. „Choď, lebo ťa dám psami hnať!“

Zaznel dupot čižiem, tresli dvere a Štefan Mariáš i vo dvorane osamel. Ani sa nepohol, kým sa z nádvorcia ozýval krik, frkanie a dupot kopýt koní z Kecerovho sprievodu.

Až keď sa za nepozvanými hosťami zavrela brána, zavolal sluhov, aby mu doniesli víno. Celé litre vína, aby spláchol nielen zlosť, ale aj zlé svedomie.

O dva dni konečne prikázal zapriať koč a spolu so svojimi kumpánmi vyrazil na Brzotín. Musí predsa dcére oznámiť šťastnú novinu, že sa stala opäť – už po štvrtý raz – manželkou.

~ ~ ~

ADRIANA SA HORKO-ŤAŽKO dovliekla do svojej komnaty. Celý deň bola na nohách a únava si vybrala svoju daň. Už od rána sa niečo dialo. Pod horou neďaleko dediny na úsvite strhli vlci desať oviec, pastieri ich ešte nestihli pred mrazmi

zahnať do košiara. V sýpke zaplesnelo obilie určené na zimu a kým na to prišli, škody boli priveľké. Adriana ju musela dať celú vyčistiť, vybieliť vápnom a vysušiť, aby sa neznehodnotil aj zvyšok vzácnych zásob. A ako keby toho nebolo dosť, správcovho syna Tadeáša kobyla nešťastnou náhodou pritla k jasliam tak silno, že temer prišiel o život. Našťastie si to odnieslo iba zlomené rebro.

Nadnes toho bolo dosť.

Chcela len zavrieť oči a nemyslieť, zaspáť a v spánku načerpať nové sily.

Na jednej strane bola rada. Keď mala starostí a roboty vyše hlavy, aspoň sa neumárala žiaľom. Vstávala na úsvite, spať chodila až vtedy, keď nevládala stáť na nohách. Ako dnes. Ako každý deň, odkedy pochovala manžela a potom i syna. Odkedy sa vrátila na Brzotín.

Slúžka jej zložila z pliec plášť a z hlavy čepiec.

„Nevyzeráte dobre, pani moja. Ste bledá a pod očami máte kruhy, akoby ich niekto namaľoval čiernym uhlom. Mali by ste viac oddychovať!“

„Veď už idem, Berta, hneď si ľahnem,“ sľúbila Adriana a vďačne pozrela na slúžku.

„Tak to veru nie! Kuchárke som nakázala, aby vám pripravila medovú kašu a zopár plátkov šunky. Kým sa poriadne nenajete, do postele vás nepustím!“ Komorná sa postavila nad svoju paniu a s nevôľou hľadela na jej strhanú tvár. Zavolala na slúžku a tá sa rozbehla do kuchyne.

„Nebudem jesť! Nie som hladná!“ namietala mladá žena, ale Bertu jej chabý protest vôbec nevyviedol z miery.

„Ešteže čo! Od rána ste nemali nič v ústach, myslíte si, že som nevidela ten smiešny hlt, ktorý ste si namiesto poriadnych raňajok vzali?“

„Berta!“ zagánila Adriana a vytrhla jej hrebeň z ruky. „Nemám náladu ani silu hádať sa!“

„Však to nikto, pani moja. Dajte si večeru a môžete pokojne ísť do postele!“

Adriana prevrátila oči. Nemalo žiaden zmysel hádať sa so všetečnou služobnou. Berta u nej slúžila dlhé roky, takmer odnepamäti, a jedine ona si ju mohla dovoliť poučáť a niekedy aj komandovať, pretože Adriana vedela, že jej nechce zle. Všetko, čo Berta robila, robila iba pre ňu, pre jej pohodlie, pre jej spokojnosť.

Poslušne zhltnú pripravenú večeru, dala sa vyzliecť, uložiť.

Berta práve zhasínala sviece v Adrianinej komnate, keď sa dolu vo dvorane strhol poriadny hurhaj. Hlasný krik, štrnganie ocele, brechot loveckých psov sa niesli po celom hrade, rušili pokoj, na ktorý si za pár mesiacov všetci navykli.

Obidve ženy na seba začudovane pozreli.

„Panenka Mária, čo sa to deje?“ zalomila rukami Berta a rozbehla sa k dverám, ale slúžka, ktorú poslali po paniu, ju predbehla. Vletela do komnaty a s vytreštenými očami opakovala, čo jej prikázali.

„Milostivá pani, váš pán otec vás prosia do dvorany. Povedali, že máte prísť hneď!“

Adriana na okamih zmeravela. Len rozšírené oči, ktoré sa leskli vo svetle plameňov z kozuba, napovedali, že ju celkom ochromil strach. Berta to vedela. Tá žena vedela všetko.

Obrátila sa k slúžke a vyprevadila ju z komnaty.

„Povedz milostivému pánovi, že pani hneď príde, a medzitým sa postarajte o hostí. Utekaj!“

„Ale pán kázali... hneď...“

„Dobre, dobre! Pani Adriana príde hneď, len sa musí vystrojiť! Nemôže predstúpiť pred otca v nočnej košeli! Choď už!“ zavelila Berta a zavrela za slúžkou dvere.

Obrátila sa k Adriane a súcitne na ňu pozrela. Vždy keď

sa barón ukázal, priniesol správy, ktoré sa nikomu nepáčili. Už kvôli panej dúfala, že tentoraz to bude iné.

Adriana sa chvíľu nezmohla na nič. Bola pripravená na všetko, naozaj nič by ju neprekvapilo, no jej otec... jej otec... Toho človeka sa desila. Jeho návštevy nikdy nič dobré nedoniesli. Mal nad ňou neobmedzenú moc a nehanebne ju využíval. Odjakživa jej robil zo života peklo.

Mala len pätnásť, keď ju prvý raz priviedol pred oltár s oveľa starším zemanom Alfrédom Fabricim. Dokonca aj sám biskup protestoval, že ešte nie je pripravená. Musel by byť celkom slepý, keby nevidel, že tá útla dievčinka nedokáže zastať úlohu manželky a už vôbec nie matky.

Naozaj nedokázala, manžel ju po štyroch mesiacoch opustil a venoval sa povoľnejším ženám a poľovačkám. Rok po svadbe ho našli v akejsi putike neďaleko fabriciovského revíru, okradnutého a mŕtveho. Nesmútila, ako sa od nej žiadalo, nemala prečo. Bola dievčaťom, ktoré proti jeho vôli vydali za muža, čo mu mohol byť otcom. Necítila nič, len úľavu a radosť zo znovunadobudnutej slobody, ktoré však trvali veľmi krátko.

Bola obyčajným pešiakom na šachovnici, ktorý sa narodil iba preto, aby vlastnému otcovi zhrňal majetok.

V sedemnástich stála pred oltárom opäť, mala si vziať vdovca, jediného syna baróna Sinka, pochádzajúceho z rodu soľných magnátov. Bol síce mladý, až priveľmi na to, že bol takisto ako ona vdovec, no bol to chorľavý surovec, ktorý sa mstil všetkým naokolo za svoju neduživosť, vybíjal si zlosť na každom, na koho mu práve padol zrak. Zbytočne sa sťažovala, plakala, prosila... Otec nechcel vidieť ani jej modriny, ani smútok v jej očiach. Jediné, čo ho zaujímalo, bolo, keď už získa moc nad dedičstvom a jej vdovským podielom.

Získal ho ani nie dva roky po svadbe.

Zaprisahala sa, že ju už k ničomu neprinúti, že radšej

vstúpi do kláštora, ako by mala večne pochovávať manželov a nosiť smútočný šat. Vo svojej naivite vôbec nechápala, že otec to robí zámerne, že je preňho iba tovar, ktorý môže bez-
trestne predať a dobre na tom zarobiť. Úmrtie manžela bez mužského potomka mu zabezpečilo poručníctvo nad vdovou a jej majetkom.

Tretí sobáš bol pre ňu najťažší. Adriana nevedela, či otca obmäkčili jej slzy alebo či v sebe našiel aspoň štipku súdnosti, no keď si brala Žigmunda Kecera, myslela si, že je to navždy. Bol to muž, ktorý jej ukázal, že manželstvo môže byť pokojné, plné vzájomnej úcty a priateľstva.

Žigmund bol však aj kráľov rytier, a keď ho panovník potreboval v nekonečných bojoch s Turkami, musel ísť. Manžela jej doniesli domov so smrťou na jazyku, dorúbaného, skrvaveného, a Adriana v deň jeho smrti predčasne porodila prvé dieťa. Bolo slabé, neduživé, no bolo to to najkrajšie a najmilovanejšie stvorenie, ktoré patrilo iba jej. Synček žil ešte tri mesiace a ona si vychutnala každý okamih, ktorý s ním strávila. Kým neprišiel koniec, kým nestála aj nad jeho hrobom...

Som prekliata!

Kričala od bolesti, od zúfalstva, od nekonečnej trýzne.

Už nie...

Viac nie!

Už ju nikto neprinúti prisahať pred krížom. Nech ju radšej otec rovno zabije.

Adriana neochotne vstala, dala si navliecť šaty, učesať vlasy, ktoré jej Berta aj tak napokon strčila pod vdovský čepiec.

„Nedajte sa, pani moja! Jeho milosť s vami nemôže takto zaobchádzať. Nie je to ani šesť mesiacov, čo ste pochováli syna,“ povedala súcitne Berta a pohľadila ju po bledých lícach. Ona mohla, ona jediná mala právo hovoriť so svojou paňou otvorene.

„Kiežby ťa Boh vyslyšal, milá moja! Kiežby...!“ odvetila Adriana unavene a s povzdychom opustila komnatu.

Z dvorany Brzotínskeho hradu sa rozliehal hluk, zábavu prehlušoval štekot psov, štrnganie pohárov a čiaš. Taký bujarý smiech hradné múry už dávno nepočuli. Hostiny ani iné radovánky sa tu nekonali, nebolo prečo sa zabávať. Služobníctvo, ktoré najal Adrianin otec, čínorodosťou ani úslužnosťou nijako neoplývalo, obyvatelia hradu vrátane jeho pameň iba prežívali zo dňa na deň.

Adriana pomaly vstúpila do siene. Hlavu držala vysoko, v tvári mala meravý výraz, chlad a odhodlanie boli jedinou zbraňou, čo jej ešte zostala.

Všetky sviece vo svietnikoch lemujúcich steny horeli, z kozuba šľahali vysoké plamene a oblizovali aj jeho rímsu. Okolo stola sedelo zo desať hodovníkov, bavili sa, pili a jedli, pochutnávali si na všetkom, čo im služobníctvo pripravilo. Otcove poľovnícke psy uviazané na reťaziach kedy-tedy zaskučali, netrpezlivo čakajúc na kosti, ktoré im stolovníci hádzali do kúta.

Družina Štefana Mariášiho v okamihu zmĺkla, keď vo dverách zbadala upätú ženu v čiernych šatách. Adriana ich nepozdravila, dokonca ani nekývla hlavou. S očami upretými na svojho otca zamierila priamo k nim.

„Vitaj medzi nami, moja milá!“ ozval sa Štefan Mariáš a vstal. Jeho slová boli v rozpore s výrazom, čo sa mu zračilo na tvári. Nebola v ňom žiadna úprimná radosť, že po niekoľkých mesiacoch vidí svoju dcéru, ani ľútosť nad tým, čo sa jej stalo.

„Otče!“ uklonila sa, no iba mierne, tak aby učinila zadosť dobrým mravom. „Vás by som tu nečakala.“

„Nečakala? Ale, ale... Som tvoj poručník, musela si predsa vedieť, že skôr či neskôr si prídem pozrieť majetok...“

„Majetok... hm... aké milé, otče!“ skočila mu do reči, keď

bol už takmer pri nej. V tvári sa mu mihol sotva badateľný tieň nevôle, no keď ju chytil za ruku, aby ju doviedol k stolu, už sa zoširoka usmieval.

„Priatelia, moja dcéra sa k nám iste rada pripojí. Nemám pravdu, Adriana?“ obrátil sa k nej a pevný stisk ruky napovedal, že žiadne námietky nepripustí. Ako ostatne vždy.

Mladá žena nemala na výber. Usadil ju za vrchstôl, hneď vedľa seba, do ruky jej vtisol pohár vína.

Najradšej by mu ho bola vychrstla do tváre a všetkých tých darmožráčov, ktorí sa na ňu posmešne vyškierali, poslala kadeľahšie. Sedeli pri jej stole a bez hanby sa napchávali, akoby celé mesiace nevideli pečienku, víno, ktoré schovávala na vzácné príležitosti, im tieklo po brade a s každou vypitou čašou im zatemňovalo rozum a zbavovalo ich zábran.

Tá banda povaláčov mala hlboko do vrecka, preto sa držali jej otca ako kliešť. Pochlebovali mu, velebili každé jeho rozhodnutie a podporovali jeho chorobnú ctižiadosť, až kým nestratil všetku súdnosť.

Adriana sa vína ani nedotkla, v ruke držala plný pohár a uprene hľadela pred seba. V hlave jej neustále bubnovala jedna jediná otázka. Načo sem otec prišiel?

Nechýbala mu, keď pochovávala ďalšieho manžela, necítil potrebu položiť kvietok na hrob svojho vnuka. Už dobrých päť mesiacov sa tu neukázal. Štefan Mariáši nič nerobil iba tak, z dobroty srdca... Niečo za tým musí byť. Jednoducho musí! Akí rozdielni boli jeho bratia, mariášiovský klan magnátov na Spiši. Štefan akoby k nim vôbec nepatril. Už roky sa k nemu nikto nehlásil, nikto ho nepozýval na rodinné stretnutia. Bol čiernou ovcou, hanbou rodiny, a ona i jej sestry museli tú hanbu znášať s ním. Sestry však mali šťastie, dobre sa vydali a chránili ich manželia. Ju nechránil nikto...

Keď už nevládala ignorovať neviazanú zábavu a reči plné

oplzlosť, buchla pohárom o stôl a vstala. Dvorana v okamihu stíchla, dokonca aj otec prekvapene zdvihol obočie.

„Kam si sa vybrala? Tvoji hostia sa chcú baviť, si povinná...“ začal, no Adriana mu nedala dopovedať. Odkedy v pätnástich rokoch dobrovoľne opustila domov, dospela. Zakúsila mnoho bolesti a ponížovania, no vďaka prežitému utrpeniu zosilnela. Už ju nič nezastaví, raz a navždy sa musí vymaniť spod otcovho tyranstva.

„Vaši hostia sa chcú baviť, otče, nuž ich bavte! Ste tu predsa doma, je to váš majetok. Mňa pri tom nepotrebuje!“

„Adriana!“ zrúkol, keď sa odvážila odísť od stola. Schmatol ju za ruku a nasilu pritiahol nazad. „Tvoje správanie je neodpustiteľné!“ vyhlásil, no ona si vytrhla ruku zo zovretia, vrhla naňho obviňujúci pohľad a dôstojne vykročila k dverám.

„Vari nechceš vedieť, prečo som ťa tak neočakávane navštívil? Nezaujímá ťa to?“

„Nie, už nie, otče,“ priznala potichu. Zastala, obrátila sa a pozrela do cynickej tváre Štefana Mariášiho. „Nie je nič, čím by ste ma ešte mohli ohúriť, pretože nech povieťte hocíčo, je mi to jedno. Sadnite si za stôl k svojim hosťom, pite a jedzte, čo vám hrdlo ráči, ale potom chodte. Nie ste tu vítaní!“

Vo dvorane zavládlo hrobové ticho. Ešte aj psy, čo skučali v kúte, stíchli.

Štefan Mariáš sa hrozivo vztýčil. Z očí mu vyšľahla zlosť živená dcériným náhlým vzdorom, na ktorý nebol zvyknutý. Takú tichú a dôstojnú vzburu u nej ešte nezažil. Čakal by, že bude kričať, plakať a prosiť, no nič také sa nestalo. Adriana bola akási iná...

„Pozrimeže... vlastná dcéra ma vyháňa z domu, ktorý mi patrí?“

„Toto nie je váš dom, ste iba môj poručník, bezo mňa by

ste nemali nič, viete to lepšie než ja. Môžete ma vyhnať, môžete ma poslať do kláštora, môžete robiť, čo len chcete, no ja nemusím sedieť s vami za jedným stolom. Som trojnásobná vdova, zabudli ste, otče?“

„Ako by som mohol, moja drahá? Si moja najmilšia dcéra...“ zatiahol falošne.

„Najmilšia? Zvláštny prejav lásky, otče. Anne a Alžbete ste toľko náklonnosti neprejavili,“ odvetila ironicky a obrátila sa na odchod.

Nemohla sa viac dívať do jeho tváre, nechcela vidieť tú nenávisť a zlobu, ktoré z nej priam sršali.

„Nuž dobre, Adriana, nechcel som ti to takto verejne povedať, ale nedala si mi inú možnosť. Dnes slávime svadbu a budeme piť až do rána, a je to iba tvoja zásluha. Už vyše týždňa si oficiálne manželkou Luciána Bubeka!“ Spod tunky vytiahol zrolovaný dokument s pečatou rodu Bubekovcov a podal jej ho.

„Vy ste zošaleli!“ vykrikla s očami rozšírenými od úžasu.

Otcovu tvár rozžiarił víťazoslávny úsmev. „Blahoželám, grófká Bubeková!“ zasmial sa a pritísol si ju na hruď. Cítila sa, akoby ju zovrel v smrteľnom objatí had, ledva lapala po dychu. „A teraz poď, Adriana, nech sa konečne pohovárime, dosť bolo divadla!“ sykol jej do ucha a uvoľnil zovretie. Schmatol ju popod pazuchu, vyvliekol z dvorany a odvieďol do jej komnaty.

Adriana bola celá bez seba. Toto nečakala ani v najhoršom sne. Všetko sa v nej búrilo, stačilo len máličko, aby to vyrazilo na povrch. Neveriacky civela na otca, ktorý jej čítal svadobnú zmluvu, a premýšľala, čo také strašné v živote urobila, že ju osud takto trestá.

Nedávno dovŕšila dvadsaťpäť rokov, a už pochovala troch manželov. Aj naposledy bola vdovou len pár mesiacov, ktoré prežila v akomsi tranze. Mala pocit, akoby ani nežila, iba

živorila. A teraz jej otec číta nejaké nezmysly o tom, že sa stala manželkou Luciána Bubeka a že je jej povinnosťou chrániť rodinu a česť!

„Počúvaš ma?!“ okríkol ju, keď nereagovala.

Adriana obrátila hlavu, uprela pohľad na otca a niekoľkokrát sa zhlboka nadýchla. Mal pravdu, nepočúvala, doliehali k nej iba útržky viet, ktoré jej nič nehovorili. Myslel mala rozháranú a nesústredenú.

Keď sa jej konečne podarilo ako-tak spamätať, vstala. Prešla k nemu a vzala do ruky papier, čo ležal pohodený na stole.

Vynímali sa na ňom červené pečate Mariášiho a Bubeka, pod nimi sa skvela čierna biskupská insígnia a notársky zápis, dokazujúci hodnovernosť listiny.

Sobášna zmluva.

Aká irónia! Stala sa manželkou muža, ktorého nikdy nevidela, ba ani o ňom nepočula. Manželov oddali v neprítomnosti s požehnaním svätej cirkvi, zastúpenej biskupom.

„Viete, otče, myslela som si, že keď ste ma tri razy vydali za mužov, ktorých som si nevybrala, a zakaždým ste získali vdovský podiel na majetku mojich nebohých manželov, budete mať konečne dosť. Brzotín ste spolu so mnou vymieňali, akoby som bola iba mešec zlatiek. Verila som, že po poslednom sobáši mi už dáte svätý pokoj, necháte ma dožiť život v pokoji. Očividne som sa mýlila. Ešte vám nestačilo?! Stále ma predávate ako kobyľu na trhu a nevidíte, že aj ja som človek, že aj ja mám city. Pochovala som troch manželov a dieťa, ktoré ste ani nevideli, iba nedávno vyschli moje slzy, nestihla som ani odložiť vdovské šaty, a mám sa opäť stať niečím majetkom? Ale to vám hovorím, už nie. Nie... Nie!“ vykrikla a v očiach sa jej zablyslo. Hodila dokument, ktorý ju odrazu pálil v rukách, na zem, ďaleko od seba, kde naň nebolo vidieť. Akoby tým gestom chcela presvedčiť ot-

ca, ale najmä samu seba, že ak ho nebude mať na dohľad, zmizne a s ním i vidina ďalšieho poníženia.

Štefana Mariášiho dcérina nečakaná vzbura šokovala, pretože ju nikdy takúto zlostinu nevidel. Ešte nikdy sa naňho neodvážila kričať. Bol pripravený na slzy, celé vedrá slz, prosby a všetko, čím ženy mučia mužov, no nie na otvorenú rebéliu.

„Adriana! Si mi povinná poslušnosťou, a ty to dobre vieš!“ zreval, keď pominul prvý nával šoku. V mihu prekonal vzdialenosť medzi nimi a zastal tesne pred ňou, dýchajúc jej do tváre. Líca sa mu naplnili krvou a v očiach sa zjavila krutosť. Bola úprimná, nefalšovaná – presný obraz jeho duše.

„Poslúchla som vás tri razy, otče! Radšej skočím z veže a budem sa naveky smažiť v pekle, ako by som mala byť poľná ďalšiemu mužovi. Nie som viac na predaj!“

Mariášiho ruka sa načiahla a plesla, až Adriane takmer odletela hlava. Spakruky si zotrela kvapôčku krvi z kútika úst, narovnala sa ako svieca a pozrela na otca s takou nenávisťou, že tým prekvapila aj sama seba.

„Nevyhrážaj sa ničím, čo nevieš splniť! Skočiť z veže sa ti chce? Nebuď smiešna, moja milá. Nikdy... nikdy nič také neurobiš, poznám ťa! Keby si to chcela spraviť, už by sa tak dávno stalo! Môžeš vzdorovať, koľko sa ti žiada, Adriana. Zmluva je platná a bodka!“ zreval Mariáši popudene.

Adriana sa však nedala zastrašiť. „Neprisahala som pod krížom, nič som nesľúbila... ja nechcem ďalší sobáš!“ odsekla nahnevane, no otec ju schmatol za plecía. Oči sa mu blýskali od zlosti, purpurovú tvár zvrátil do hrozivej grimasy. Ešte aj fičúrske fúzy, ktoré si dával zastrihávať do vlnky, sa mu zježili.

„Pche! Tak ty nechceš?! Vari niekoho zaujíma, čo chceš ty? Ja som tvoj poručník, som správca tvojho majetku a ty... ty,

moja milá, si tiež môj majetok! Rozumieš?!“ kričal a lomcoval dcérou, akoby z nej chcel vytriasť nielen vzdor, ale aj dušu. Akoby na chvíľu celkom potratil rozum.

Adriana nechápala, odkiaľ sa v ňom berie toľká zloba, netušila, že Mariáši urobil posledný zúfalý krok na svoju záchranu. Sebeckosť v ňom prehlušila akýkoľvek súcit s dcérou, spravila z neho šialenca.

Keď ňou konečne prestal triasť a upokojil sa, odstúpil, obrátil sa, prstami zdobenými drahými prsteňmi si uhladil pestované fúzy a briadku, napravil si opasok i vyšívaný kabát, čo mu voľne visel na pleciach, a nadýchol sa.

„Sobáš je platný, dohoda je podpísaná. Oficiálne si manželka Luciána Bubeka, jeho otec Július Bubek a ja sme vás oddali v kostole – pod krížom, ako si povedala – a rožňavský biskup vaše manželstvo posvätil. Brzotín už oficiálne patrí rodine Bubekovcov, gemerské majetky sa spojili, spor, ktorý sa vlečie celé generácie, je konečne urovnaný a ja som tiež spokojný,“ dokončil už celkom mierne. Zdvihol dokument zo zeme a položil ho na stôl. „Blahoželám, Adriana! Odteraz patíš do jednej z najmocnejších rodín Horného Uhorska, ktorá má významné postavenie na dvore i vplyvných priateľov.“

Adriana sa dívala na otcov profil, no nepovedala nič. Iba sa prizerala, ako si nalieva víno do pohára a zapíja ďalší dobrý obchod.

Ale to sa veľmi mylí, keď si myslí, že ona to nechá tak. Že sa opäť dá dobrovoľne zapriať do jarma a bez slova ponosy bude ťahať voz s balvanom zvaným manželstvo.

„Premýšľam a neviem pochopiť,“ ozvala sa, keď už Štefan Mariáši opúšťal jej komnatu.

„Čo nevieš pochopiť?“ obrátil sa a pozrel na svoju dcéru. „Dostal som od grófa Bubeka výhodnú ponuku. On chcel Brzotín a ja...“

„Nezaujímajú ma vaše obchody, otče,“ skočila mu do reči Adriana a hrdo sa vystrela napriek tomu, že sa cítila ponížená, pošliapaná, špinavá ako handra, ktorou niekto utrel podlahu, ako bezcenný tovar, s ktorým chodia potulní obchodníci z dediny do dediny a hľadajú hlupáka, čo si ho kúpi.

„Tak...?“

„Prečo ma tak strašne nenávidíte?“ opýtala sa prсто a hlas sa jej ani nezachvel. Zvláštne ticho, ktoré zavládlo v komnate mladej ženy, zachádzalo pod kožu a bolo v ňom cítiť napätie. Priama otázka si žiadala odpoveď, no Adriana vedela, že sa jej nedočká. Poznala nenávisť a krutosť svojho otca, poznala ho oveľa lepšie než jej sestry, lebo iba ona bola celý život vystavená jeho pohrdaniu a hnevu, hoci nepoznala dôvod. Nikto ho nepoznal.

Štefan Mariáši zmeravel, ruka načahujúca sa k závore na dverách mu na okamih zostala visieť vo vzduchu.

„Ty nič nevieš, nemáš ani poňatia, čo sa deje okolo teba! Všetko je politika, všetko má svoj zmysel. Potrebujeme vplyvných spojencov, tvoje sestry ich potrebujú. Ak sa nepodvolíš, budeš mať na svedomí nielen seba, ale celú našu rodinu, všetkých Mariášiovcov. Prídeme o majetok, o výsady, o všetko, čo sme doteraz získali. Vezmeš si to na svedomie?“

„Čože? Aké výsady a majetok vám môžem zachrániť? Čo mi to chcete nahovoriť?“

„To nech ťa netrápí, Adriana, splníš si povinnosť voči svojej rodine a hotovo!“ zrúkol napokon a bez pozdravu opustil komnatu.

~ ~ ~

NA DVORE CHORVÁTSKEHO BÁNA vo Varaždíne i v tábore v podhradí bolo veselo aj napriek tomu, že na veži nad